

KOKU KOPŠANAS TEHNIKA PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Koku kopšanas tehniķis	Trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis (3. PKL) (atbilst ceturtajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (4. LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: Nav.	
Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: Nav.	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Koku kopšanas tehniķis novērtē kokus un pārrauga koku kopšanu publiskās un privātās teritorijās, t.sk. parkos un apstādījumos, lai nodrošinātu koku veselību, stabilitāti un apkārtnes drošību, ņemot vērā bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas prasības.</p> <p>Koku kopšanas tehnika profesionālo kvalifikāciju var iegūt tikai pēc kokkopja (arborista) profesionālās kvalifikācijas iegūšanas.</p> <p>Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai koku kopšanas tehniķim ir nepieciešamas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – motorinstrumenta (motorzāģa un krūmgrieža) vadītāja kvalifikāciju apliecinoša licencētas izglītības iestādes izsniegta apliecība; – otrās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļu (AAL) lietotāja apliecība; – BE kategorijas autovadītāja apliecība. <p>Koku kopšanas tehnika pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Koku novērtēšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> – atpazīt koku taksonu; – izvērtēt koka augšanas vietu; – veikt koku vizuālo novērtēšanu un mērījumus; – identificēt koku bojājumus, to vietu, apjomu un bīstamību; – veikt koka stabilitātes un dzīvotspējas analīzi; – veikt koka vērtības aprēķinus. <p>3.2. Koku apsaimniekošanas un aizsardzības darbu pārraudzīšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izstrādāt koku aizsardzības plānu būvobjektam; – organizēt koku aizsardzības pasākumus būvobjektā; – nodrošināt vides aizsardzības prasību ievērošanu, strādājot ar augu aizsardzības līdzekļiem; – veikt koku bojāto daļu apkopšanu; – plānot preventīvos koka aizsardzības pasākumus; – nodrošināt koka stabilizācijas sistēmu uzstādīšanu;	

- nodrošināt koku stādīšanas un kopšanas darbu plānošanu un vadību;
- nodrošināt koku utilizēšanas darbu pārraudzību.

3.3. Koku kopšanas materiālo resursu plānošana un uzturēšana:

- plānot darba aprīkojuma iegādi koku kopšanai;
- kontrolēt koku kopšanas darba aprīkojuma izmantošanu atbilstoši darba uzdevumam;
- nodrošināt darba aprīkojuma regulāru pārbaudi un tehnisko apkopi;
- instruēt darbiniekus par darba aprīkojuma ekspluatāciju;
- pieņemt lēmumu par inventāra un iekārtu ekspluatāciju;
- organizēt darba aprīkojuma tehniskās dokumentācijas apriti.

3.4. Uzņēmējdarbības veikšana:

- nodibināt koku kopšanas nozares uzņēmumu;
- realizēt uzņēmuma mārketinga pasākumus;
- aprēķināt pakalpojuma cenu;
- sagatavot koku kopšanas cenu piedāvājumu;
- noformēt pakalpojuma sniegšanas dokumentāciju;
- komunicēt ar pakalpojumu sniegšanā iesaistītajām pusēm.

3.5. Uzņēmuma personāla vadīšana:

- organizēt personāla atlasī;
- veidot koku kopšanas darbu veikšanai piemērotu darba vidi;
- organizēt personāla darbu objektā;
- plānot personāla kvalifikācijas celšanas pasākumus;
- veikt personāla darba novērtēšanu;
- veikt darba ražīguma novērtējumu;
- ievērot ētikas normas, efektīvas komunikācijas, uzvedības un saskarsmes principus.

3.6. Darba tiesību, darba un vides aizsardzības prasību ievērošana:

- ievērot darba tiesību, darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības;
- nodrošināt vides aizsardzības prasību ievērošanu motora instrumentu lietošanā un glabāšanā objektā;
- nodrošināt kolektīvos un individuālos darba aizsardzības līdzekļus, drošības ierīces un to lietošanu objektā;
- nelaimes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību cietušajiem;
- instruēt darbiniekus ergonomisku darba paņēmienu lietošanā;
- nodrošināt darba aizsardzības prasību ievērošanu darbam augstumā.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Atpazīt koku taksonu.	<p>Noteikt koku taksonam raksturīgas pazīmes.</p> <p>Izmantot koku taksonu identificēšanas resursus.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Klimata zonā augošu koku taksonu atpazīšana dabā un to latīniskie nosaukumi.</p> <p>Taksona ekoloģija, augšanas īpatnības.</p> <p>Taksoniem raksturīgas slimības un kaitēkļi.</p>	Spēja identificēt koku taksonu, izmantojot pieejamos resursus.	4. LKI
4.2.	Izvērtēt koka augšanas vietu.	<p>Orientēties kartogrāfiskajā materiālā.</p> <p>Noteikt apkārtējās vides faktoru ietekmi uz koka augšanu.</p> <p>Noteikt atrašanās vietu, izmantojot globālo pozicionēšanas sistēmu (GPS).</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Kartogrāfiskie apzīmējumi.</p> <p>Vides, t.sk.meteoroloģisko faktoru ietekme uz koku.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Augsnes tipi un substrātu veidi.</p> <p>GPS lietošana.</p>	Spēja orientēties apvidū un noteikt apkārtējās vides faktoru ietekmi uz koka augtspēju.	4. LKI
4.3.	Veikt koku vizuālo novērtēšanu un mērījumus.	<p>Noteikt koka vecuma posmu.</p> <p>Novērtēt koka vitalitāti.</p> <p>Uzmērīt koka telpiskos parametrus.</p> <p>Noteikt koka kopējo novērtējumu un fizisko stāvokli.</p> <p>Identificēt koka papildu vērtības.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Ainavu veidi, stili, to vēsture Latvijā un pasaulē, plānošanas principi, koka loma ainavas veidošanā, koka ainaviskā vērtība.</p> <p>Koka anatomiskā uzbūve, fizioloģija un funkcionēšana.</p> <p>Kartogrāfiskās un grafiskās programmas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Koka vecuma posmi.</p> <p>Koka statusa noteikšanu reglamentējošie normatīvie akti.</p> <p>Koka anatomija, fizioloģija, stuktūra.</p> <p>Koka augšanas dinamika.</p>	Spēja veikt koka vizuālo novērtējumu un uzmērīt koka telpiskos parametrus.	4. LKI

4.4.	Identificēt koku bojājumus, to vietu, apjomu un bīstamību.	Izvēlēties piemērotu diagnostikas aparāturu atbilstoši veicamajam darba uzdevumam.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koku mehānika.	Spēja, izmantojot specializēto koku diagnostikas aprīkojumu, precīzi identificēt koka bojājumu.	4. LKI
		Lietot vismaz divas dažādas sistēmas koku padziļinātai diagnostikai.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Koku diagnostikas paņēmieni un aprīkojums. Koka bojājumu veidi.		
4.5.	Veikt koka stabilitātes un dzīvotspējas analīzi.	Noteikt koka bojājuma veidu.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja identificēt un aprēķināt koka stabilitātes riskus un sagatavot atzinumu par koka stāvokli.	4. LKI
		Novērtēt koka stabilitātes riskus.	Kokiem raksturīgi aizsargmehānismi, koka reakcija uz ievainojumiem.		
		Sagatavot atzinumu par koka stāvokli.	Kokus ietekmējošie biotiskie (slimības, kaitēkļi, mikoriza u.c.) un abiotiskie faktori.		
		Aprēķināt koka stabilitātes radītājus.	<u>Lietošanas līmenī:</u>		
		Noteikt nepieciešamos koka kopšanas pasākumus.	Koka stabilitāti ietekmējošie faktori.		
4.6.	Veikt koka vērtības aprēķinus.	Aprēķināt koka finansiālo vērtību.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja veikt koka vērtības finansu aprēķinus, izmantojot atbilstošo metodiku.	4. LKI
		Aprēķināt kokam nodarītā bojājuma apjomu.	Koka vērtības aprēķina metodika. <u>Lietošanas līmenī:</u> Dokumenti par koka vērtēšanu.		
4.7.	Izstrādāt koku aizsardzības plānu būvobjektam.	Izvērtēt koku apdraudējuma riskus būvobjektā.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja izstrādāt kvalitatīvu koku aizsardzības plānu, kas nodrošina koku augtspējas sagalbāšanos pēc būvdarbu pabeigšanas.	4. LKI
		Izstrādāt darba uzdevumu koku sagatavošanai būvlaukumā.	Koku augtspējas apdraudējumi. Koka aizsardzības režīma pārkāpumi un soda sankcijas.		
		Pielietot koku aizsardzības metodes un līdzekļus.	<u>Lietošanas līmenī:</u>		
		Definēt soda sankcijas koku aizsardzības režīma pārkāpuma gadījumā.	Koku aizsardzības metodes un līdzekļi. Hidroloģiskā režīma ietekme uz koka augtspēju.		
		Plānot kompensējošos pasākumus bojāto koku augtspējas uzlabošanai.			

4.8.	Organizēt koku aizsardzības pasākumus būvobjektā.	Komunicēt ar būvdarbu veicēju.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja nodrošināt efektīvu koku aizsardzības pasākumu kopumu būvobjektā.	4. LKI
		Uzraudzīt koku aizsardzības prasību ievērošanu būvniecības objektos.	Sakņu uzbūve un izvietojums gruntī.		
		Novērtēt koku bojājumus būvobjektā.	<u>Lietošanas līmenī:</u>		
		Organizēt individuālo un kolektīvo koku aizsardzības līdzekļu montāžu/demontāžu.	Stumbra un sakņu aizsardzības paņēmieni. Laistīšanas sistēmu veidi un uzstādīšana. Individuālo un kolektīvo koku aizsardzības līdzekļu montāžas/demontāžas paņēmieni.		
		Organizēt koku laistīšanas sistēmu izbūvi.			
4.9.	Nodrošināt vides aizsardzības prasību ievērošanu, strādājot ar augu aizsardzības līdzekļiem.	Pielietot augu aizsardzības līdzekļus atbilstoši instrukcijām.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja plānot un organizēt darbus, atbildīgi izmantojot augu mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļus, izvairoties no iespējamā vides piesārņojuma.	4. LKI
		Izvēlēties atbilstošus meteoroloģiskos apstākļus darbu veikšanai.	Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu uzglabāšanas veidi. Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu veidi un devas. Laikapstākļu ietekme uz miglošanas, mēslošanas darbiem.		
		Nodrošināt atbilstošu pesticīdu pārpalikumu utilizēšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u>		
		Informēt sabiedrību par darbu veikšanu un nepieciešamo nogaidīšanas laiku.	LR reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu saraksts. Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu un darba instrumentu, mehānismu lietošanas instrukcijas. Pesticīdu utilizēšanas pasākumi.		
4.10.	Veikt koku bojāto daļu apkopšanu.	Novērtēt koka bojājumu apjomu.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja operatīvi un efektīvi ierobežot koka bojājumus.	4. LKI
		Izvēlēties piemērotāko koka bojātās daļas kopšanas paņēmieni.	Biotiskie un abiotiskie koka bojājumu veidi un to rašanās cēloņi. Rētaudi, to veidošanās. Sakņu griešanas tehnika.		
		Apkopt koka mizas bojājumus.	<u>Lietošanas līmenī:</u>		
		Organizēt koka sakņu apgriešanu.	Bojājumu novēršanas metodes un risinājumi. Koka mizas kopšanas paņēmieni.		

4.11.	Plānot preventīvos koka aizsardzības pasākumus.	Organizēt koka sakņu un stumbra aizsardzības elementu uzstādīšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Koku augšanas stimulatori, mikorizas preparāti un specializētie ārstēšanas līdzekļi.	Spēja efektīvi plānot koku aizsardzības pasākumus, lai novērstu iespējamus koka bojājumus un uzlabotu koka ainavisko vērtību un vitalitāti.	4. LKI
		Kontrolēt insektu apjomu feramonu slazdos.			
		Veikt profilaktiskās injekcijas koka aizsardzībai.			
		Pielietot koku augšanas stimulatorus un mikorizas preparātus.			
4.12.	Nodrošināt koka stabilizācijas sistēmu uzstādīšanu.	Izvēlēties situācijai atbilstošu koka stabilizācijas sistēmas veidu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koku mehānika un struktūra. Materiālu stiprība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Stabilizācijas sistēmu veidi, lietošana, projektēšana.	Spēja projektēt un izvēlēties situācijai atbilstošas koka stabilizācijas sistēmas.	4. LKI
		Kontrolēt koka stabilizācijas sistēmu uzstādīšanu.			
		Monitorēt uzstādītās koka stabilizācijas sistēmas.			
		Projektēt koka stabilizācijas sistēmas.			
4.13.	Nodrošināt koku stādīšanas un kopšanas darbu plānošanu un vadību.	Izvēlēties situācijai atbilstošus koka stādus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Stādu bojājumu rašanas iemesli un sekas. Koku stādīšanas veidi. Koku stādu veidi un to stabilizēšana. Dabīgie un mākslīgie koku vainagu veidi, to kopšanas īpatnības. <u>Lietošanas līmenī:</u> Stādu standarti. Stādbedru veidi un izveidošanas tehnoloģija. Koka līmeņošanas veidi. Kravu celšana un pārvietošana. Substrātu veidi. Stādu uzglabāšanas veidi un metodes. Koku stādīšanas palīgīdzekļi. Koku radītā vides apdraudējuma	Spēja plānot un izvēlēties situācijai atbilstošus koka stādīšanas, pārstādīšanas un kopšanas paņēmienus.	4. LKI
		Plānot stādvieta sagatavošanu, stādīšanu un pēcstādīšanas apkopi.			
		Izvēlēties optimālo kopšanas veidu.			
		Noteikt kopšanas darbu prioritāti.			

			novērtēšana un kopšanas prioritātes noteikšana.		
4.14.	Nodrošināt koku utilizācijas darbu pārraudzību.	Izvēlēties koka nozāģēšanas veidu un metodi. Vadīt koka nozāģēšanas procesu. Vadīt koka daļu utilizācijas darbus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koku nozāģēšanas metodes. Koka daļu utilizācijas veidi un paņēmieni.	Spēja plānot un izvēlēties situācijai atbilstošas koka utilizācijas metodes.	4. LKI
4.15.	Plānot darba aprīkojuma iegādi koku kopšanai.	Orientēties koku kopšanas aprīkojuma piedāvājumā. Sekot līdzi koku kopšanas aprīkojuma veidu un iespēju tendencēm.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba uzdevuma izpildes specifika. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba aprīkojuma uzbūve un darbības principi. Darba aprīkojuma pārbaudes intervāli. Darba aprīkojuma pārbaudes specifika. Darba aprīkojuma efektīva lietošana atbilstoši veicamajam darbam.	Spēja sekot līdzi koku kopšanas nozares novitātēm un orientēties piedāvājumā, plānojot piemērota darba aprīkojuma iegādi.	4. LKI
4.16.	Kontrolēt koku kopšanas darba aprīkojuma izmantošanu atbilstoši darba uzdevumam.	Orientēties aprīkojuma pavaddokumentācijā. Plānot piemērotu darba aprīkojumu veicamajam darba uzdevumam. Pielietot darba aprīkojumu atbilstoši ražotāja norādījumiem.		Spēja uzņemties atbildību par koku kopšanas aprīkojuma stāvokli un kontrolēt darba aprīkojuma drošu izmantošanu atbilstoši darba uzdevumam.	4. LKI
4.17.	Nodrošināt darba aprīkojuma regulāru pārbaudi un tehnisko apkopi.	Plānot darba aprīkojuma regulāru pārbaudi un tehnisko apkopi atbilstoši ražotāja norādījumiem. Noteikt rīcībā esošā aprīkojuma iespējamās tehnisko defektu vietas.		Spēja plānot un organizēt darba aprīkojuma regulāru pārbaudi un tehnisko apkopi.	4. LKI
4.18.	Instruēt darbiniekus par koku kopšanas darba aprīkojuma ekspluatāciju.	Uzraudzīt koku kopšanas darba aprīkojuma lietošanu. Apmācīt darbiniekus koku kopšanas darba aprīkojuma lietošanā.		Spēja instruēt darbiniekus lietot koku kopšanas darba aprīkojumu droši un efektīvi.	4. LKI

4.19.	Pieņemt lēmumu par koku kopšanas inventāra un iekārtu ekspluatāciju.	Orientēties koku kopšanas inventāra un iekārtu ekspluatācijas nosacījumos.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koku kopšanas inventāra un iekārtu defektēšanas specifika. <u>Lietošanas līmenī:</u> Koku kopšanas inventāra un iekārtu veidi, uzturēšana un lietošana.	Spēja izvērtēt un pieņemt lēmumu par koku kopšanas inventāra un iekārtu drošu ekspluatāciju.	4. LKI
		Izvērtēt iekārtu un inventāra ekspluatācijas riskus.			
4.20.	Organizēt darba aprīkojuma tehniskās dokumentācijas apriti.	Uzturēt darba aprīkojuma ražotāju pavaddokumentāciju.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Lietvedības pamati. <u>Lietošanas līmenī:</u> Dokumentu pārvaldība. Dokumentu uzglabāšanas un noformēšanas prasības.	Spēja organizēt un uzturēt darba aprīkojuma tehnisko dokumentāciju.	4. LKI
		Sekot ražotāju paziņojumiem saistībā ar darba aprīkojumu.			
		Organizēt patstāvīgi glabājamo un uz laiku glabājamo dokumentu kārtošanu.			
4.21.	Aprēķināt koku kopšanas pakalpojuma cenu.	Izpētīt piedāvāto pakalpojumu tirgus cenu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ekonomikas pamati. Grāmatvedības uzskaites pamati.	Spēja aprēķināt pakalpojuma reālas izmaksas.	4. LKI
		Aprēķināt pakalpojuma izmaksas.			
		Efektīvi plānot resursus.			
4.22.	Sagatavot koku kopšanas cenu piedāvājumu.	Sagatavot tāmi atbilstoši būvniecības standartam.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Tāmēšana, to regulējošie normatīvie akti. Iepirkumu procesu regulējošie normatīvie akti. Koku kopšanas tehnoloģiskie procesi.	Spēja veidot konkurētspējīgu koku kopšanas pakalpojuma cenu, sagatavojot tāmi.	4. LKI
		Noformēt piedāvājumu atbilstoši iepirkumam.			
4.23.	Noformēt pakalpojuma sniegšanas dokumentāciju.	Sagatavot līgumus koku kopšanas pakalpojumiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Līgumu veidi. Saistību tiesību pamati. <u>Lietošanas līmenī:</u> Līguma saturs. Lietvedības pamati.	Spēja patstāvīgi sagatavot koku kopšanas pakalpojumu dokumentāciju, ievērojot dokumentu noformēšanas prasības.	4. LKI
		Noformēt pakalpojumu apmaksas dokumentāciju.			
		Uzraudzīt līgumu darbības izpildi.			

4.24.	Veidot koku kopšanas darbu veikšanai piemērotu darba vidi.	Izstrādāt darba organizācijas shēmu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Ceļu satiksmi regulējošie normatīvie akti. Darba drošības prasības darba vietā.	Spēja organizēt darba vidi atbilstoši normatīvo aktu prasībām.	4. LKI
		Izstrādāt satiksmes organizācijas shēmu objektā.			
		Uzraudzīt informatīvo zīmju un norāžu uzstādīšanu objektā.			

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar valsts valodas lietošanu.	Sazināties valsts valodā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vārdu krājums. Gramatikas un valodas funkcijas. Verbālās mijiedarbības veidi. Valodas stili un intonācijas iezīmes.	Spēja sazināties mutiski un rakstiski valsts valodā.	4. LKI
		Komunicēt ar klientiem valsts valodā.	Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos. <u>Lietošanas līmenī:</u> Valsts valoda.	Spēja efektīvi komunicēt ar klientu un nodrošināt koku kopšanas pakalpojumu sniegšanu.	4. LKI
5.2.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar svešvalodas lietošanu.	Sazināties mutiski un rakstiski svešvalodās.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vārdu krājums. Gramatikas un valodas funkcijas. Verbālās mijiedarbības veidi. Valodas stili un intonācijas iezīmes. Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos. <u>Lietošanas līmenī:</u> Svešvaloda/as. Starpkultūru mijiedarbība.	Spēja sazināties vienā vai divās svešvalodās.	4. LKI
5.3.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar matemātikas prasmēm.	Veidot sakarības.	<u>Lietošanas līmenī:</u>	Spēja piemērot matemātisko domāšanu, modelējot darba situācijas un plānojot darba uzdevuma izpildi.	4. LKI
		Modelēt plānotā uzdevuma risinājuma gaitu.	Matemātikas metodes un instrumenti.		
5.4.	Nodibināt koku kopšanas nozares uzņēmumu.	Izvēlēties piemērotāko uzņēmējdarbības formu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Uzņēmējdarbību regulējošie normatīvie akti.	Spēja atbilstoši izvirzītajam uzņēmējdarbības mērķim nodibināt koku kopšanas uzņēmumu.	4. LKI
		Izvirzīt uzņēmējdarbības mērķus.	<u>Izpratnes līmenī:</u>		
		Argumentēti definēt prioritātes.	Ekonomiskie resursi un ekonomikas		

		Veikt tirgus priekšizpēti.	<p>pamatproblēmas. Komercedarbības veidi. Biznesa plāna loma uzņēmējdarbībā. Apdrošināšanas pakalpojumi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Uzņēmuma darba organizācija. Darbu secības plānošana. Komercedarbības reģistrācijas process. Uzņēmējdarbības risku analīze.</p>		
		Izvērtēt ekonomiskos riskus.			
		Reģistrēt uzņēmējdarbību.			
5.5.	Realizēt uzņēmuma mārketinga pasākumus.	Definēt koku kopšanas nozares pakalpojumus.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Mārketinga paņēmieni.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Tirgzinības pamati. Tirgus izpēte. Sociālie tīklu izmantošana mārketingā.</p>	Spēja saskatīt mārketinga pasākumu nozīmi koku kopšanas uzņēmuma darbībā un izvēlēties piemērotākos mārketinga paņēmienus.	4. LKI
		Veidot uzņēmumu tēlu.		Spēja radīt jaunas idejas efektīvai darba veikšanai.	4. LKI
		Izvēlēties atbilstošu publicitātes rīku.			
		Personīgi iesaistīties jaunu ideju radīšanā, izrādot iniciatīvu.			
5.6.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju t.sk. biroja tehnikas lietošanu.	Mērķtiecīgi apstrādāt informāciju, izvēloties piemērotāko risinājumu.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Normatīvie akti informācijas tehnoloģiju jomā. Datora un biroja tehnikas darbības principi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Lietojumprogrammas atbilstoši darba uzdevumam. Darbs ar biroja tehniku. Informācijas sistēmu drošība. Datoru drošības programmas.</p>	Spēja pārliecinoši un droši izvēlēties un lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas darba uzdevuma veikšanai.	4. LKI
		Atbildīgi apmainīties ar informāciju.			
		Sagatavot patstāvīgi dokumentus un organizēt to plūsmu, izmantojot lietojumprogrammas.			
		Atrast patstāvīgi nepieciešamo informāciju interneta resursos, datu nesējos			
		Izvērtēt kritiski informācijas ticamību.			
5.7.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar sociālo attiecību jomu.	Sadarboties komandā apzinoties savu atbildību kopējā uzdevuma veikšanā.	<p><u>Priekšstata līmenī:</u> Sociālo attiecību dažādība. Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra.</p>	Spēja efektīvi iesaistīties komandas darbā.	3. LKI
		Efektīvi sadarboties dažādās vidēs.		Spēja veidot un kritiski analizēt	4. LKI

		Kritiski un radoši domāt.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	mijiedarbību ar citiem cilvēkiem.	
		Identificēt stresa rašanās cēloņus.	Sadarbības veicināšanas principi. Komandas izveide. Konfliktu novēršana. <u>Lietošanas līmenī:</u> Laika plānošanas paņēmieni. Efektīvas saskarsmes un sadarbības paņēmieni. Lietišķās komunikācijas process. Argumentācijas prasmes. Publiska runa.	Spēja patstāvīgi plānot laiku, veicot uzdevumu individuāli vai komandā.	4. LKI
5.8.	Organizēt personāla atlasī.	Plānot personāla resursus pakalpojuma nodrošināšanai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Personāla vadības pamatprincipi.	Spēja organizēt personāla atlasī un izvēlēties konkrētajam amatam atbilstošus darbiniekus.	5. LKI
		Definēt darbiniekiem nepieciešamas prasmes un zināšanas darba uzdevumu izpildei.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Personāla atlasē kritēriji. Darbinieku profesionālās kvalifikācijas novērtēšanas metodes. Līgumu veidi. Līgumu būtiskās sastāvdaļas un nosacījumi.		
		Novērtēt darbinieku profesionālo kvalifikāciju.			
		Slēgt vienošanos par darbu izpildi.			
5.9.	Organizēt personāla darbu objektā.	Racionāli plānot savu un komandas darbu pirms uzdevuma izpildes un darba laikā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Procesu plānošana.	Spēja patstāvīgi plānot savu un komandas darbu veiksmīgai un kvalitatīvai darba uzdevuma izpildei.	4. LKI
		Paskaidrot darbiniekiem uzdevuma izpildes secību.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba organizācijas principi.		
		Risināt problēmsituācijas.			
		Uzņemties atbildību par darba procesu.			
5.10.	Plānot personāla kvalifikācijas celšanas pasākumus.	Sagatavot personāla apmācību plānu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Plānošanas un lēmumu pieņemšanas principi.	Spēja apzināties savu un citu personību, tās izaugsmes veicinošos un kavējošos faktorus.	4. LKI
		Nodrošināt personāla apmācību plāna realizāciju.			

		Veikt darbinieku motivēšanu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darbinieka motivēšanas un talantu attīstīšanas nozīme darba kvalitātes paaugstināšanā.		
		Izvērtēt darbinieku profesionālo pieredzi un karjeras izaugsmes iespējas.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālās pieredzes izvērtēšanas metodes. Personāla apmācības plāna sagatavošana.		
5.11.	Veikt personāla darba novērtēšanu.	Korekti veikt personāla novērtēšanu atbilstoši vērtēšanas kritērijiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darbinieku novērtēšanas procesa vadība.	Spēja atbildīgi plānot darba procesu uzlabojumus, analizējot darba ražīguma un personāla darba novērtējumu.	5. LKI
		Kritiski izvērtēt un izmantot iegūto informāciju profesionālajā darbībā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Mācīšanās stratēģijas. Pašvērtējuma principi.		
5.12.	Veikt darba ražīguma novērtējumu.	Veikt darba ražīguma analīzi.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba ražīguma analīzes metodes.		
		Atbildīgi plānot darba procesa uzlabojumus.			
5.13.	Ievērot ētikas normas, efektīvas komunikācijas, uzvedības un saskarsmes principus.	Piemērot ētikas normas.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Efektīvas komunikācijas priekšnosacījumi.	Spēja efektīvi komunicēt darba procesā ar dažādām personām, nepārkāpjot ētikas normas, uzvedības un saskarsmes principus.	4. LKI
		Izmantot saskarsmes un uzvedības likumsakarības.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Verbālā un neverbālā saskarsme. Ētikas normas. Komunikācijas metodes.		
		Efektīvi komunicēt darba procesā.			
5.14.	Ievērot darba tiesību, darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības.	Piemērot darba tiesisko attiecību normas.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Latvijas Republikas Satversmē ietvertās normas tiesiskas un pilsoniskas sabiedrības kontekstā. Darba aizsardzības sistēmas organizācija.	Spēja nodibināt un ievērot darba tiesiskās attiecības.	3. LKI
		Ievērot darba un vides aizsardzības prasības.		Spēja veikt darba uzdevumus ievērojot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības.	

			<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Sabiedrību vienojošas vērtības. Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra. Darba tiesību būtība, nozīme un normas. Ilgtspējīgas attīstības būtība.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Darba aizsardzības un vides aizsardzības normatīvie akti.</p>		
5.15.	Nodrošināt vides aizsardzības prasību ievērošanu motora instrumentu lietošanā un glabāšanā objektā.	<p>Ievērot motora instrumentu lietošanas prasības.</p> <p>Nepiesārņot apkārtējo vidi ar degvielā, eļļām vai citiem darba šķīdumiem.</p> <p>Kontrolēt darbiniekus lietojot motora instrumentus.</p> <p>Kontrolēt motora instrumentu glabāšanas noteikumu izpildi.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Droši iekšdedzes dzinēju degvielu un eļļu uzpildes paņēmieni.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Biodegradējošu eļļu un degvielu lietošana. Motora instrumentu, degvielu, eļļu pareiza transportēšana un glabāšana. Avārijas seku likvidēšanas paņēmieni.</p>	Spēja atbildīgi strādāt un kontrolēt darbiniekus strādājot ar motora instrumentiem, ievērojot to lietošanas instrukcijas un glabāšanas noteikumus, ievērojot vides aizsardzības prasības.	4. LKI
5.16.	Nodrošināt kolektīvos un individuālos darba aizsardzības līdzekļus, drošības ierīces un to lietošanu objektā.	<p>Izvēlēties atbilstošus individuālos darba aizsardzības līdzekļus un drošības ierīces.</p> <p>Sekot līdz darba aizsardzības līdzekļu un drošības ierīču tehniskajam stāvoklim.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Individuālo un kolektīvo darba aizsardzības līdzekļu pielietojums un veidi.</p>	Spēja sekot līdzi un kontrolēt individuālo, kolektīvo aizsardzības līdzekļu un drošības ierīču lietošanu objektā, kontrolējot to tehnisko stāvokli.	4. LKI
5.17.	Nelaiemes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību cietušajiem.	<p>Pielietot ABC-shēmu viskritiskāko stāvokļu novēršanai, dzīvības saglabāšanai un uzturēšanai.</p> <p>Izprast individuālās rīcības un lēmumu ietekmi uz savu personīgo un citu cilvēku drošību.</p> <p>Sniegt pirmo palīdzību un izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>ABC shēma. Droši darba paņēmieni.</p>	Spēja rīkoties atbilstoši normatīvo aktu un darba izstruktūru prasībām, sniedzot pirmo palīdzību.	4. LKI

5.18.	Instruēt darbiniekus ergonomisku darba paņēmienu lietošanā.	Kontrolēt ergonomisku darba paņēmienu lietošanu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ergonomikas pamati.	Spēja atbildīgi lietot un instruēt darbiniekus ergonomisku darba paņēmienu lietošanā.	4. LKI
		Apmācīt darbiniekus ergonomisku darba paņēmienu un inventara lietošanā.			
5.19.	Nodrošināt darba aizsardzības prasību ievērošanu darbam augstumā.	Pārbaudīt mobilo platformu tehnisko stāvokli.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba aizsardzības prasības strādājot augstumā.	Spēja nodrošināt darba aizsardzības prasību ievērošanu darbam augstumā, paredzot un preventīvi novēršot iespējamus darba riskus.	4. LKI
		Kontrolēt inventāra tehnisko stāvokli.			

Vispārīga informācija

Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kristīne Linde, Rīgas Domes Mājokļu un Vides departaments, Vides pārvaldes dabas un apstādījumu nodaļa, galvenā speciāliste; – Andris Spaile, Latvijas Kokkopju un Arboristu biedrība, valdes priekšsēdētājs, Priekuļu tehnikums, Ērgļu struktūrvienība, vadītājs; – Edgars Neilands, SIA "Labie koki", valdes priekšsēdētājs, Eiropas arboristu padomes sertificēts koku tehniķis, arborists; – Jānis Strausmanis, SIA "Kokkopis.lv", valdes loceklis, Eiropas arboristu padomes sertificēts arborists, Zemkopības ministrija Ziemeļkurzemes Virsmežniecība, inženieris, Internacionāli un sociāli aktīvo arboristu- koku kopēju biedrība, prezidents, mežzinātņu inženieris; – Gvido Leiburgs, SIA "Koku eksperts", direktors, Eiropas arboristu padomes sertificēts arborists, sertificēts dendrologs, LR dabas eksperts, Jaunpils novada domes labiekārtošanas nodaļa, vadītājs, mežzinātņu inženieris; – Ieva Gretere, moderatore, Latvijas Celtnieku arodbiedrība, priekšsēdētāja vietniece; – Anna Bondare, moderatores asistente, Latgales mācību centrs, darba organizācijas struktūrvienības vadītāja.
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<ul style="list-style-type: none"> – Inese Rostoka, Ekonomikas ministrija, Būvniecības politikas departaments, vecākā eksperte; – Normunds Grīnbergs, Latvijas Būvnieku asociācija, prezidents; – Ieva Gretere, Latvijas Celtnieku arodbiedrība, priekšsēdētāja vietniece; – Tatjana Ruhmane, Rīgas celtniecības koledža, pedagoģe; – Ilga Bidzāne, Valsts izglītības satura centrs, Profesionālās izglītības departaments, Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļa, vecākā referente.
Profesijas standarta NEP atzinums	<p>07.11.2017.</p>
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	<p>13.11.2017.</p>
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	<p>-</p>